

Czeżowski Tadeusz Hipolit

Data urodzenia: 1889

logik, filozof, etyk, profesor Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie i Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, organizator UMK, członek zwyczajny Towarzystwa Naukowego w Toruniu w l. 1946–1981.

Urodził się w rodzinie inteligenckiej. Po ukończeniu szkoły w Żółkwi, naukę kontynuował w szkole ludowej, a potem w gimnazjum we Lwowie. W 1907 r. wstąpił na Wydział Filozofii Uniwersytetu Lwowskiego, gdzie studiował filozofię, matematykę i fizykę. W 1912 r. podjął pracę jako nauczyciel w VI Gimnazjum we Lwowie. W 1914 r. w Wiedniu odbyła się jego promocja doktorska. W l. 1915–1918 pełnił obowiązki kierownika w kancelarii Uniwersytetu Lwowskiego. Po zakończeniu pierwszej wojny światowej objął stanowisko referenta, a potem kierownika Departamentu Nauki i Szkół Wyższych w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w Warszawie. Od jesieni 1919 do kwietnia 1920 r. był oddelegowany przez ministerstwo do zorganizowania administracji na wskrzeszonym USB w Wilnie. W 1920 r. uzyskał habilitację na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. W tym samym roku uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej, za co został odznaczony Krzyżem Walecznych. W 1923 r. powołany na Katedrę Filozofii Wydziału Humanistycznego USB na stanowisko profesora nadzwyczajnego. W 1936 r. mianowany profesorem zwyczajnym. Na wileńskiej uczelni w l. 1933–1935 pełnił funkcję prorektora, w l. 1935–1937 dziekana, a w 1938 r. prodziekana Wydziału Humanistycznego. Pracował na tej uczelni do jej zamknięcia w 1939 r. Wojnę spędził w Wilnie, gdzie uczestniczył w tajnym nauczaniu na poziomie średnim i wyższym. Ukrywał w swoim mieszkaniu osoby pochodzenia żydowskiego. W 1963 r., jako pierwszy Polak, otrzymał razem z żoną i córką medal „Sprawiedliwy wśród narodów świata”. W 2012 r. pośmiertnie otrzymał Honorowe Obywatelstwo Izraela. W lipcu 1945 r. przybył w transporcie uniwersyteckim do Torunia i był jednym ze współorganizatorów powstającego w Toruniu uniwersytetu. W 1946 r. został powołany na stanowisko kierownika I Katedry Filozofii, a po jej zniesieniu w 1951 r. Katedry Logiki. Na UMK wykładał m.in. podstawy nauk filozoficznych, logiki, teorii poznania i etyki. W 1960 r. po przejściu na emeryturę nadal kontynuował działalność dydaktyczną i popularyzatorską. W 1975 r. został członkiem honorowym TNT. W 1979 r. otrzymał tytuł doktora honoris causa UMK. Był członkiem wielu stowarzyszeń i towarzystw, w tym Polskiego Towarzystwa Filozoficznego, Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, Polskiego Polsko-Francuskiego, przewodniczącym Wydziału II TNT, Komitetu Nauk Filozoficznych Polskiej Akademii Nauk. Zmarł w Toruniu. Pochowany na cmentarzu parafialnym św. Jakuba przy ul. Antczaka w Toruniu.

Literatura:

1. Gumański L., *Tadeusz Czeżowski (1889–1981), filozof, profesor UMK*, [w:] *Toruńscy twórcy nauki i kultury*, red. M. Biskup, A. Giziński, Toruń 1989, s. 25–32.
2. Jadczak R., *Czeżowski Tadeusz (1889–1981), logik, filozof, etyk, teoretyk nauki, profesor USB w Wilnie i UMK w Toruniu*, [w:] *Toruński słownik biograficzny*, red. K. Mikulski, Toruń 1998, s. 64–65.
3. *Tadeusz Czeżowski (1889–1981). Dziedzictwo idei: logika, filozofia, etyka*, red. W. Tyburski, R. Wiśniewski, Toruń 2002.

Anna Supruniuk